

Éljünk csendesen...

Lekció: 1Thessz 4,1-12/Textus: Ruth 2

2015. szeptember 13.

Elkezdünk egy sorozatot „Ruth, migráció és misszió” címmel. A történet röviden: éhínség lett Júdában, aminek következtében egy család, Elimelek és Naomi, két fiúk az Izráellel történelmi ellenségeskedésben élő Moáb földjére mennek Bethlehemből. Letelepednek jövevényként, de hamarosan meghal a férj. A fiúk moábita lányokat vesznek feleségül, majd ők is meghalnak, gyermekük nem születik. Naomi meghallja, hogy Isten rátekintett Júdára, újra van élelem, ezért úgy dönt, visszatér. Vele mennek menyei, Orpá és Ruth is. Három özvegyasszony azonban önmagában is szociális katasztrófa abban a korban, abban a világban, ezért Naomi vissza kívánja fordítani menyeit az útról Móáb országába. Térjenek vissza népükhöz, isteneikhez, családjuk földjére - és e mögött az áll, hogy van esélyük újraraházasodni, és így még nyílik előttük jövő. Orpá végül enged az unszolásnak, de Ruth ragaszkodik Naomihoz, amely ragaszkodását egy gyönyörű hitvallásban fogalmazza meg: *"Ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszállsz, ott szállok meg én is. Néped az én népem, és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott haljak meg én is, ott temessenek el. Úgy bánjon velem az Úr most és ezután is, hogy csak a halál választ el engem tőled."* (1.16-17)

Ezen az úton a migrációs történet visszatér az elejére, hiszen Naomi hazamegy Bethlehembe. Két dolog azonban más, mint kezdetben. Naomit meg sem ismerik földjei, annyira összetört. Istenre nézve csak annyit tud mondani, hogy nagy a keserősége, hiszen egész családjával ment el, de kifosztottan tért vissza. Ugyanakkor ott van mellette Isten munkájának egy különös csodája, Isten missziójának jele: egy moábita özvegyasszony, aki Izrael Istenét, az Urat vallja Istenének. Ezek fényében reflektáltunk múlt héten a migrációra, aminek ma is Isten az Ura. Azt láttuk, hogy Isten szolidaritásra és imádságra hív bennünket, az ő népét.

Szeretném, ha komolyan vennénk valamit: nem mi határozzuk meg, hogy Isten igéje mit mond nekünk. Ha ma ez a textusunk, kérem, értsük, nem azért van így, mert ezt választottam, hanem azért, mert Isten ezen keresztül kíván szólni hozzánk. Forgattam a szívemben a szöveget egész héten: mit kezdünk vele? Mit akar Isten ezen keresztül ma üzeni nekünk? Hogyan viszonyuljunk hozzá? Hogyan halljuk ezt most, a menekült válság idején?

A választ abban találjuk összefoglalva, amit Pál apostol így fogalmaz meg: *"csendesesen éljétek, tegyétek a magatok dolgát..."* (1Thessz. 4.11) Hogyan éljünk, és mit tegyünk akkor, amikor inog körülöttünk az általunk ismert világ? Éljünk csendesen! Három pontban fejtem ki a szakasz üzenetét: 1. Az alázatos és hűséges élet titka; 2. Az alázatos és hűséges élet jutalma; 3. Az alázatos és hűséges élet öröme

1. Az alázatos és hűséges élet titka

Figyeljünk Ruthra, hogyan mutatja be őt a szentíró, majd mi az, amit megtudunk viselkedésének rejtett, szemmel nem látható oldaláról.

Ruth elindul, hogy - az árpaaratás idején - kalászt szedjen valaki után egy mezőn. Izrael törvényében Isten előre gondoskodik a szegényről, a nyomorultról, a jövevényről: *"Amikor földetek termését learatjátok, ne arassátok le egészen a mező széléig, és az aratás közben elhullottat ne szedjétek föl. Szőlődet se böngéssz végig, és a szőlődben lehullott szemeket ne szedd föl. Hagyd ott azokat a nyomorultaknak és a jövevényeknek. Én, az ÚR, vagyok a ti Istenetek!"* (3Móz. 19.9-10) Naomi és Ruth, a két özvegyasszony túlélésének ez a rendelkezés lehet a biztosítéka.

Ruth abban, ahogy elindul, és Boáz földjén szedegeti a lehulló kalászokat, számos kulcsfontosságú jellemvonást árul el magáról. Az első a készségessége és bátorsága. Készséges, hiszen elindul, idegenként az idegenbe, és mindezt lényegében Naomiért, özvegy anyósáért teszi. Bátor, hiszen moábitaként kockáztatja, hogy kigúnyolják, vagy akár durván, erőszakkal bánnak vele a mezőn. (Ne felejtsük az ősi ellenségességet, sőt megvetést e népek között; először Moáb nem akarta engedni, hogy a vándorló Izrael átvonuljon a területén, sőt, Moáb királya meg akartaátkozni Izraelt (4Móz 22.4-6); később a törvénybe került, hogy moábitának még tizedik nemzetsége sem tartozhat Isten gyülekezetéhez (5Móz. 23.4); valamint egyesek szerint a moábita Kámos isten révén került be Izraelbe az emberáldozat és a rituális paráznaság.) Mindezek ellenére Ruth elindul idegenként, nőként, teljes kiszolgáltatottságban, hogy valaki mezőjén szedegessen az aratók után.

Másodszor észre kell vennünk Ruth alázatos és tisztelettudó voltát: engedélyt kér az aratók felügyelőjétől, hogy szedegessen; a legnagyobb tisztelettel beszél Boázzal, amikor találkozik vele; majd kifejezi teljes meglepődését, amikor Boáz emberségesen bánik vele, az idegennel: *"Hogyan nyerhettem el jóindulatodat, hogy pártfogásodba vettél, holott én idegen vagyok?"* Továbbá hangsúlyozza még a szentíró Ruth szorgalmát és kitartását is: *"talpon van reggeltől mostanáig, alig pihent egy keveset",* ill. *"így szedegetett a mezőn egész estig."* Mindez pedig folyamatosan tartott mindaddig, amíg az aratás be nem fejeződött (v. 23).

Így látjuk magunk előtt a migráció és misszió e különleges történetében a moábita Ruthot. Ennek az alázatos, tisztelettudó és bátor viselkedésnek azonban van egy benső titka, és ez nem más, mint Ruth *hűséges szeretete*. Naomi fogalmazta ezt meg először: *"Bánjon veletek az Úr olyan szeretettel, amilyennel ti bántatok velem és meghaltakkal."* A szeretet, amit Naomi kíván, a héber *heszed* szó, amely gyakran jelenti Isten a népe iránt való szövetségi hűségét, szeretetét. De ugyanez a hűséges szeretet mozgatja Ruthot: ezzel a hűséggel ragaszkodott Naomihoz, ezzel a hűséggel ragaszkodott Naomi népéhez, földjéhez, és Istenéhez, az Úrhoz. Bibliamagyarázók hangsúlyozzák ennek jelentőségét az egész történetben. Mind Ruthot, mind Boázt a szövetségi hűség, szeretet, ragaszkodás modelljeinek látják.

Annyira, hogy Ruth ettől a heszedtől indítva hagyja ott saját apját és anyját, földjét, isteneit, minden emberi reménységét arra, hogy újra férjhez menjen Moáiban. Orpá semmi rosszat nem tesz, amikor visszafordul; azt teszi, ami normális. De a heszed többre hív, mint ami normális; a heszed különleges, rendkívüli és kockáztat. Ruth

mindent maga mögött hagy, és bátran, alázatosan, csendesen teszi a dolgát. Nem tehetjük, hogy ne halljuk meg ebben Jézus Krisztus szavait: „*Ha valaki hozzám jön, de nem gyűlöli meg apját, anyját, feleségét, gyermekeit, testvéreit, sőt még a saját lelkét is, nem lehet az én tanítványom.*” (Lk. 14.26)

Gondolkozzunk a heszed jelentőségén a mában. Múlt alkalommal kimondtuk, mert ki kell tudnunk mondani, hogy most, amikor inog körülöttünk a világ, ahogy eddig ismertük, eddig éltünk, félünk. Féltjük a jólétünk, a kényelmünk, a gazdagságunk, a kultúránk, a civilizációnk, a biztonságunk; féltjük a gyermekeink, az unokáink, a jövőnk... és tegyük hozzá, jogosan félünk. Sokakat feszít a kérdés: mit tegyünk, hova menjünk, hogyan van értelme dolgozni, tanulni, tervezni, építeni, stb... amikor egészen bizonyosan érezzük, hogy a világ nem marad az általunk megszokott békében és bőségben. Sokan vannak összezavarodva, vagy lesznek bénultak. Másokból ez a félelem gyűlöletet vált ki, sokan lesznek akár kegyetlenek, vagy erőszakosak, hiszen a történelmi megrendülések sokszor ezt hozzák ki az emberből. Figyeljünk arra, hogy mit tesz a heszed, a szövetségi hűség, az Úr iránti teljes odaadás és ragaszkodás! Otthagytam mindent magam mögött - semmim nincs, kiszolgáltattott, idegen, jövevény özvegy vagyok egy másik idős özvegygel, de felkelek, elindulok, kimegyek a mezőre, és nap mint nap elvégzem az alázatos, csendes munkát. Érted ennek a jelentőségét? A válságos helyzet megpróbálja a hitünket, és kérdésekkel szembesít: mint Jézus Krisztus követői, mit hagytunk hátra? Mihez ragaszkodunk? Mit jelent Jézusban bízni? Hogyan tesz ez a végső nagy ragaszkodás, ez a végső nagy kötődés és bizalom Jézus iránt szabaddá arra, hogy amikor minden megrendül, én akkor is elvégezzem hűségesen, alázattal, szeretettel, csendesen a munkám? Hol a "földünk", mi a reménységünk, mire nézve tesszük, amit teszünk? Isten szívünkbe írt heszedje, Krisztus és mások iránti hűséges szeretetünk az, ami értelmet ad a hétköznapiaknak az abszurdá váló idők alkalmával is. Ruth végzi a mindennapit, és hűséges mindvégig. Naponta szedegeti a kalászokat a mezőn...

2. Az alázatos és hűséges élet jutalma

Ruth könyve második fejezetének van egy másik nagy teológiai üzenete, amely kontextusba helyezi az alázatos és hűséges életet a mindennapokban, a hétköznapiakban. Ez pedig nem más, mint Isten rejtett, láthatatlan, de igen hathatós munkálkodása.

A hétköznapi problémája, hogy úgy tűnik, nincs benne Isten. Végzed a (csendes, alázatos) munkát, de látszólag nem történik semmi. Ha valaki elolvassa ezt a történetet, Isten nem jelenik meg benne, nem szólal meg, és közvetlen módon nem tesz semmit - ami pedig olyan gyakori a Biblia lapjain. Az alázatos, hűséges, csendes élet könnyen kimerül, értelmét veszíti. Hol van Isten?

Ruth azzal indul, hogy "*hadd menjek ki a mezőre kalászt szedni valaki után, hátha megnyerem a jóindulatát.*" Hátha "kegyelmet találok szemében". Ez gyakran az alattvaló szava egy király előtt, akinek döntésétől függ az alattvaló jóléte. Nem pusztán udvariassági formula Ruth részéről, hiszen, amint említettem, nem magától értetődő az,

hogy szükségét szenvedő embernek fogják látni, és nem egy ravasz idegennek, aki csak másokat kihasználni jött Bethlehembe. Ruth tehát elindul. A következő megjegyzés: *"Történetesen az Elimelek nemzetségéből való Boáz szántóföldje volt az."* Történetesen, véletlenül, éppen úgy alakult. De miért? De hogyan? A szentíró azonban folytatja: *"Éppen akkor ment ki Boáz is Bethlehemből..."* Éppen akkor. Véletlenül. Történetesen... Éppen arra a földre megy, és éppen akkor jár arra Boáz. Az egyik véletlen egybeesést követi a másik véletlen egybeesés (jókor van jó helyen). Tudjuk, hogy az egész történetben kulcsfontosságú lesz ez a rokoni kapcsolat - de nem kell most ennyire előre szaladnunk. Csak annyit kell látnunk, hogy valaki a színpalak mögött igazgatja az eseményeket. Ruth Boáz földjére ment, Boáz éppen arra jár, és ezért találkoznak. Ezek igazi jelentőségéről azonban Ruthnak először fogalma sincs - csak a nap végén, a Naomival való beszélgetésben tudja meg, hogy Boáz rokon, de még akkor sem sejt semmit a teljes végkifejletből.

Az alázatos és csendes munka jutalmáról beszélünk. A heszeddel élő ember jutalmáról - aki nem lát semmit, nem tud semmit, de maga mögött hagyott valami fontosat, hogy hűséggel és bizalommal ragaszkodjon Istenhez, ragaszkodjon a másik emberhez, és végezze a dolgát. És közben Isten a háttérben írja a történetet. Váratlanul, elrejtett módon, lassan kibontakoztatva végzi munkáját, misszióját.

Micsoda biztatást ad ez nekünk a hétköznapi, hűséges, alázatos élethez - a rendkívüli időkben is. Amikor szorít az érzés, hogy nem történik semmi, nem tudok nagy dolgokat megtenni, nem tudom a helyzetet megoldani, nem látom át, hogy hogyan kellene kormányoznom a dolgokat, akkor is nagy és mély bizonyosság költözhet a szívembe: az Úr írja a történetet. Ez nem jelenti, hogy nem kell gondolkodnom, cselekednem, felelősséget vállalnom, döntést hoznom, kezdeményeznem, de mindeközben szabad lehet a szívem. Isten munkálkodik. A ma hétköznapisága hordozza a holnap váratlan fordulatát. Ami ma jelentéktelen és észre sem vesszük, holnap Isten különös gondviselésének bizonyul. Amikor ma úgy látjuk, Isten nincs jelen, ott a holnapból visszatekintve hűséges munkálkodását ismerjük fel. A heszed jutalma, ajándéka ez a bizonyosság, ez a vigasztaló, erőt adó hit.

Éppen csak jelezni kívánom Ruth alázatos és hűséges életének másik jutalmát, ill. a jutalom, az áldás egy másik aspektusát, Boáz nagylelkűségét. Amint Ruth, úgy Boáz is a heszed embere. Boázban Ruth iránt a nagylelkű felajánlást (mindig az ő földjére menjen, megvédi másoktól, sőt, gondoskodik, hogy az aratók többet hullassanak el...) éppen Ruth hűséges szeretete váltja ki. Amikor Ruth őszintén kérdezi: *"Hogyan nyerhettem el jóindulatodat, hogy pártfogásodba vettél, holott én idegen vagyok?"* - a válasz így hangzik: *"Apróra elbeszéltek nekem mindazt, amit anyósoddal tettél férjed halála után: hogyan hagytad el apádat, anyádat, szülőföldedet, és hogyan jöttél el egy olyan nép közé, amelyet azelőtt nem is ismertél. Fizessen meg tetteidért az ÚR, legyen bőséges jutalmad az ÚRtól, Izrael Istenétől, akinek a szárnyai alá jöttél oltalmat keresni."* A titok a heszed; Ruth Naomi és Izrael iránti heszedjére Boáz heszeddel válaszol... Isten munkálkodik, és nagy dolgok vannak kibontakozóban.

3. Az alázatos és hűséges élet öröme

Gondoljunk arra a pontra, ahol a történet első része zárult: ne hívjatok Naominak, hanem inkább Mórának, mert nagyon megkeserített engem a Mindenható. A történet második részében, ami még messze nem az isteni kifejtés, a két özvegyasszony számára reménység nyílik. Ruth aznap egy vékára való árpát vitt haza (egyheti élelem két személy részére), valamint még azt is, ami megmaradt, amikor Boáz megvendégelte. És amikor Naomi, a keserű Naomi, meghallja, mi történt, így kiált fel: *"Áldja meg őt (Boáz) az Úr, aki nem volta meg szeretetét (heszed!) élőktől és a holtaktól."* Reménység és öröm költözik a szívekbe, Ruth és Naomi részévé lett az aratásnak, az aratás örömének.

De többről van itt szó, mint egy véka, majd sok véka árpáról. Naomi azért dicséri az Urat, mert nem volta meg szeretetét élőktől és holtaktól. Naomi talán már sejt valamit, talán érik szívében a terv, amit majd látni fogunk. A holtak nyilván férje, fiai, halálra ítélt családja. Isten heszedje még a gyászban, keserűségben is örömet, a halálban is életet munkál. Mindezt csendesen, rejtett módon.

Ruth hűséges. Boáz hűséges. Isten hűséges és cselekszik. A csendes, alázatos, hűséges élet Isten hatalmas hűségét és szeretetét készíti elő misszió és migráció történetében. Hasonlóan ahhoz a másik bethlehemi történethez, amelynek része egy ideiglenesen az otthonát elhagyó család, egy szeretettel, hűséggel teli férfi, aki nem hagyja el áldott állapotba került menyasszonyát, ragaszkodik hozzá akkor is, ha ezért szájukra veszik a szomszédok. Véletlenek sorozata egy hűséges család életében, József és Mária életében, miközben Isten hatalmas megváltó tette készül és történik. Ez a csendes élet öröme.

Ámen!

(Lovas András)